C/2025/3982

2025.8.20.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2025. július 8.)

Görögország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

(C/2025/3982)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre [2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

Általános szempontok

(1) A 2024. április 30-án hatályba lépett (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában. A rendelet továbbá előmozdítja a költségvetési politikával kapcsolatos nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabb és következetesebb végrehajtást irányoz elő. Minden tagállamnak be kell nyújtania a Tanács és a Bizottság számára egy nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet, amely a nemzeti jogalkotási ciklus hosszától függően egy négy- vagy ötéves időszak költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazza. Az e tervekben foglalt nettó kiadási [3] pályának meg kell felelnie a rendelet követelményeinek, többek között arra vonatkozóan, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy annak a bruttó hazai termék (GDP) 60 %-a alatti prudens szinten kell maradnia, továbbá az államháztartási hiányt középtávon a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, illetve az alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát a rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható.

[1] HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
[3] Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott „nettó kiadás”: i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.

(2) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]), amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: RRF), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az RRF reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosítva. A gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének prioritásaival összhangban az RRF elősegíti a gazdasági és társadalmi helyreállítást, egyúttal fenntartható reformokat és beruházásokat mozdít elő, mindenekelőtt a zöld és a digitális átállás ösztönzése, valamint a tagállamok gazdaságának reziliensebbé tétele terén. Közép- és hosszú távon szintén segít megerősíteni az államháztartás helyzetét, valamint fellendíteni a növekedést és a munkahelyteremtést, javítani az Unión belüli területi kohéziót, és támogatni a szociális jogok európai pillérének további végrehajtását.

(3) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([5]) (a továbbiakban: REPowerEU-rendelet) célja fokozatosan megszüntetni az Unió függőségét az orosz fosszilistüzelőanyag-behozataltól. Ez segít megteremteni az energiabiztonságot és diverzifikálni az Unió energiaellátását, ugyanakkor hozzájárul a megújuló energiaforrások elterjedéséhez, valamint az energiatárolási kapacitások és az energiahatékonyság növeléséhez. Görögország új REPowerEU-fejezettel egészítette ki a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését.

(4) Görögország 2021. április 27-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az említett rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság – az V. mellékletben foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta a Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát ([6]), amelyet 2023. december 7-én módosított a 18. cikk (2) bekezdése alapján a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából ([7]). A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság – a 24. cikk (5) bekezdésével összhangban – határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy Görögország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A teljesítés akkor tekinthető kielégítőnek, ha az egyes reformok vagy beruházások korábbi mérföldköveinek és céljainak elérése terén nem történt visszalépés.

(5) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Görögország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét ([8]). Az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkével és 36. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban benyújtott terv a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást mutat be.

(6) 2024. november 26-án a Bizottság elfogadta a Görögország 2025. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2025. évi jelentést, amelyben Görögországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2025. május 13-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([9]), 2025. március 10-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést.

(7) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az EU globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű meghatározza a fenntartható gazdasági növekedés három transzformatív tényezőjét: i. innováció; ii. dekarbonizáció és versenyképesség; és iii. biztonság. Az innovációs szakadék megszüntetése érdekében az EU az ipari innováció

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10152/2021).

([7]) A Tanács végrehajtási határozata (2023. december 7.) a Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. július 13-i végrehajtási határozat módosításáról (ST 15831/2023).

([8]) A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Görögország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/661, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) A Tanács ajánlása (2025. május 13.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C, C/2025/2782, 2025.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ösztönzésére, az induló innovatív vállalkozások növekedésének támogatására – például az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégiához hasonló kezdeményezések révén –, valamint a mesterséges intelligenciához és a kvantumszámításhoz hasonló fejlett technológiák alkalmazásának előmozdítására törekszik. A zöldebb gazdaság érdekében a Bizottság felvázolta a megfizethető energiára vonatkozó átfogó cselekvési tervet és a tisztaipar-megállapodást, amelyek biztosítják, hogy a tiszta energiára való átállás költséghatékony és a versenyképességet elősegítő maradjon, különösen az energiaigényes ágazatokban, és ösztönözze a növekedést. A túlzott függőségek csökkentése és a biztonság növelése érdekében az Unió eltökélt szándéka, hogy megerősítse a globális kereskedelmi partnerségeket, diverzifikálja az ellátási láncokat, és biztosítsa a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és a tiszta energiaforrásokhoz való hozzáférést. E prioritások megvalósítását olyan horizontális támogató eszközök segítik, mint például a szabályozás egyszerűsítése, az egységes piac elmélyítése, a versenyképesség finanszírozása, a megtakarítási és beruházási unió, a készségek és a minőségi munkahelyek előmozdítása, valamint az uniós szakpolitikák jobb összehangolása. A versenyképességi iránytű igazodik az európai szemeszterhez, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, így egységes megközelítésbe helyezve a gazdasági kormányzást, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(8) 2025-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az RRF végrehajtásával párhuzamosan valósul meg. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljeskörű végrehajtása továbbra is elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek segítenek hatékonyan kezelni az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét. Ezek az országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 21. cikkével összhangban módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének tekintetében is.

(9) A 2019–2024-es országspecifikus ajánlásokban azonosított releváns kihívásokat is figyelembe véve a 2025. évi országspecifikus ajánlások azokkal a legfontosabb gazdaságpolitikai kihívásokkal foglalkoznak, amelyeket a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt intézkedések nem kezelnek kielégítően.

(10) A Bizottság 2025. június 4-én közzétette a Görögországra vonatkozó 2025. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Görögország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Görögország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Görögország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Görögország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

(11) A Bizottság – az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján – Görögország vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság 2025. május 13-án közzétette az említett rendelet alkalmazásával összefüggésben Görögország makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan végzett értékelésének főbb megállapításait ([10]). A Bizottság 2025. június 4-én megállapította, hogy Görögországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Görögország mindenekelőtt a magas államadóssághoz és külső adóssághoz, a nemteljesítő hitelekhez, valamint a munkanélküliséghez kapcsolódó sebezhetőségekkel szembesül, amelyek továbbra is enyhülnek, míg a folyó fizetési mérleg hiánya változatlanul magas. A GDP-arányos államadósság 2024-ben ismét jelentősen mérséklődött, de a tartós csökkenés ellenére még mindig a legmagasabb az EU-n belül. A költségvetési többlet és a GDP-növekedés együttes hatásának köszönhetően előreláthatólag tovább csökken az adósság. A folyó fizetési mérleg hiánya 2024-ben elenyésző mértékben nőtt, jóval a világjárvány előtti szint felett van, és várhatóan idén és jövőre is változatlanul magas szinten marad. A nettó nemzetközi befektetési pozíció 2024-ben tovább javult, noha továbbra is a legkedvezőtlenebb az EU-n belül, a jelentős folyófizetésimérleg-hiány és a bizonytalan nevezőhatások miatt pedig várhatóan nem lehet a további lényeges javulására számítani. A munkaerőpiacon továbbra is javulás tapasztalható: a munkanélküliségi ráta jelentősen csökkent (a 2013. évi 27,8 %-os csúcsértékről 2024-re 10,1 %-ra), de még mindig magas. 2024-ben tovább csökkent a nemteljesítő hitelek állománya a bankok mérlegében, de a hitelgondozóknál lévő nemteljesítő hitelek szanálása változatlanul lassan haladt, ami továbbra is megterheli a vállalatok és a háztartások mérlegét. Görögország jelentős szakpolitikai eredményeket ért el sebezhetőségeinek kezelése terén. 2024-ben intézkedéseket hozott az adóbeszedés javítása és a régóta meglévő nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos végrehajtás további támogatása érdekében. Az igazságügyi ágazatban is történt előrelépés. A gazdaság strukturális hiányosságainak orvoslásához továbbra is kulcsfontosságú, hogy a reformok lendülete a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása során és azt követően egyaránt megmaradjon, a termelékenység növelése pedig nélkülözhetetlen a hosszú távú növekedési kilátások javításához, ami megkönnyítené az egyensúlyhiány megszüntetését.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Az elért eredményekről szóló éves jelentés értékelése

(12) A Tanács 2025. január 21-én Görögország esetében a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 3,7 %, 2026-ban 3,6 %, 2027-ben 3,1 %, 2028-ban pedig 3,0 %, ami a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő kumulatív maximális növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 6,5 %, 2026-ban 10,3 %, 2027-ben 13,7 %, 2028-ban pedig 17,1 %. Görögország 2025. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló éves jelentését ([11]), amelyben beszámolt a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak betartásáról, valamint az európai szemeszter keretében tett országspecifikus ajánlásokban azonosított fő kihívások kezelését célzó reformok és beruházások végrehajtásáról. Görögországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépültek.

(13) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását ajánlotta, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Görögország 2025. április 29-i kérése nyomán a Tanács a Bizottság ajánlása alapján 2025. július 8-án ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Görögország számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól, és túllépje azokat ([12]).

(14) Az Eurostat által hitelesített adatok ([13]) alapján Görögország GDP-arányos államháztartási egyenlege a 2023. évi 1,4 %-os hiányból 2024-ben 1,3 %-os többletbe fordult, míg a GDP-arányos államadósság a 2023. év végi 163,9 %-ról 2024 végére 153,6 %-ra csökkent. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2024 vonatkozásában a nettó kiadások - 0,3 %-os növekedésének felelnek meg. Az elért eredményekről szóló 2025. évi éves jelentésben Görögország a nettó kiadások 2024. évi növekedését - 0,3 %-ra becsüli. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([14]) 2024-ben restriktív volt, a GDP 1,5 %-ának megfelelő mértékben.

(15) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint a Görögország költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2025-ben a reál-GDP 2,3 %-os növekedésével számol, míg a HICP-infláció 2025-ben várhatóan 2,4 % lesz. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2025-ben 2,3 %-kal, 2026-ban pedig 2,2 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2025-ben 2,8 %, 2026-ban pedig 2,3 % lesz.

(16) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint az államháztartási többlet 2025-ben várhatóan a GDP 0,1 %-ára, míg a GDP-arányos államadósság 2025 végére 145,7 %-ra csökken. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2025-ben 4,5 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2025-re a GDP 0,7 %-ának megfelelő államháztartási többlettel számol. A többlet 2025. évi csökkenése főként a társadalombiztosítási járulékok mértékének tervezett 1 százalékpontos csökkenését és a közszektorbeli bérek növekedését, valamint azt a 2024. évi költségvetési eredmény közzététele után bejelentett, a GDP 0,5 %-át kitevő új intézkedéscsomagot tükrözi, amely egyhavi bérleti díj bérlőknek – jövedelmi küszöbérték alapján – történő visszatérítéséből és kiszolgáltatott személyeknek nyújtott állandó szociális ellátásból, valamint a nemzeti beruházási költségvetés 500 millió EUR összegű éves növeléséből áll. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2025 vonatkozásában a nettó kiadások 4,2 %-os növekedésének felelnek meg. A Bizottság és a Görögország által előre jelzett államháztartási egyenleg közötti különbség a Bizottság 2025. tavaszi előrejelzésében prognosztizált magasabb társadalombiztosítási járulékoknak, valamint a bérekre, nyugdíjakra és szociális jóléti ellátásokra fordított alacsonyabb kiadásoknak tudható be. Ez azt tükrözi, hogy a társadalombiztosítási járulékok terén mutatkozó túlteljesítést és az előző években megfigyelt alulköltekezés egyaránt beépült az idei előrejelzésbe. Ezeket a hatásokat részben ellensúlyozza a Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint várható alacsonyabb közvetlenadó-bevétel. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2025-ben expanzív lesz, a GDP 0,8 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 146,6 %-ra csökken. A GDP-arányos államadósság 2025. évi csökkenése főként a nominális GDP-növekedést és a várható államháztartási többletet tükrözi.

([11]) Az elért eredményekről szóló 2025. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Görögország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3965, 2025.8.20., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) Eurostat – Euromutatók, 2025.4.22.

([14]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

(17) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott államháztartási kiadások nagysága 2025-ben a GDP 1,7 %-a lesz, szemben a 2024. évi 1,0 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatást gyakorolnának Görögország államháztartási egyenlegére vagy államadósságára.

(18) Görögország védelmi célú államháztartási kiadásai 2021-ben a GDP 2,7 %-át, 2022-ben a GDP 2,6 %-át, 2023-ban pedig a GDP 2,2 %-át tették ki ([15]). A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a védelmi kiadások 2024-ben és 2025-ben egyaránt a GDP 2,4 %-át teszik ki. Görögország becslése szerint a védelmi kiadások 2024-ben a GDP 2,2 %-át, 2025-ben pedig a GDP 2,3 %-át teszik ki. Ez azt jelenti, hogy 2024-hez képest nem történt változás. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Görögország számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

(19) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint Görögországban a nettó kiadások 2025-ben várhatóan 4,2 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig összesen 3,9 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése alapján Görögország nettó kiadásainak növekedése 2025-ben várhatóan meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, éves szinten a GDP 0,2 %-ának megfelelő eltérést ([16]) eredményezve. 2024-et és 2025-öt együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulatív növekedési rátája az előrejelzések szerint az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad.

(20) Az elért eredményekről szóló éves jelentés nem tartalmaz a 2025 utáni időszakra vonatkozó költségvetési előrejelzéseket. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 1,4 %-ának megfelelő államháztartási többletet valószínűsít. A többlet 2026. évi növekedése elsősorban azzal magyarázható, hogy a bevételek növekedéséhez képest a folyó kiadások csekély mértékben növekedtek. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2026-ban 3,1 %-kal nőnek. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2026-ban expanzív lesz, a GDP 0,8 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság a Bizottság szerint 2026 végére várhatóan 140,6 %-ra csökken. A GDP-arányos államadósság 2026. évi csökkenése főként a nominális GDP-növekedést és az államháztartási többlet elérését tükrözi.

A legjelentősebb szakpolitikai kihívások

(21) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv részeként számos fontos intézkedést hajtottak végre az adóügyi megfelelés és az adóbeszedés javítása érdekében, például az adókijátszás elleni küzdelem céljából a POS-terminállal felszerelt pénztárgépeknek az adóhatóság informatikai rendszereivel való összekötésére irányuló reformot. Mindazonáltal van még lehetőség további intézkedések meghozatalára, különösen bizonyos, az adócsalásnak fokozottan kitett ágazatok – például az üzemanyag-ágazat – megcélzása érdekében. Az intézkedések közé tartozik az üzemanyag-ágazat értékláncának adóhatóság általi nyomon követésére szolgáló eszköz jogi keretének kiteljesítése, az üzemanyagot szállító konténeres járművek és hajók nyomkövető eszközzel való felszerelése, valamint az igazságszolgáltatási kódexek módosítása a jogi keret eredményesebb érvényesítésének elősegítése érdekében. Ezenkívül a vámigazgatás folyamatban lévő, az ellenőrzések központosítását célzó szervezeti reformjának befejezése várhatóan több, célzottabb helyszíni ellenőrzést eredményez.

(22) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében Görögország intézkedéseket hoz annak érdekében, hogy befejezze az adózási kerete fő területeinek – többek között a jövedelemadózásnak, a vámoknak, a héának, az ingatlanadóknak és az állami adósságbehajtásnak – a jogi kodifikációját. Észszerűsített és koherens adózási kerettel Görögország adórendszere átláthatóbbá válna, és mérséklődnének a vállalkozások megfelelési költségei. Ennek eredményeként csökkennének a beruházás ellen ható tényezők, ami elősegítheti a még mindig számottevő beruházási hiány enyhítését. A kodifikált jogi szövegek hatálybalépése után fontos, hogy a jogi keret stabil maradjon, és alátámasztásaként a vállalkozások és az egyéni adózók gyorsan részesüljenek igazgatási iránymutatásban.

(23) Görögország további intézkedéseket tett a közigazgatás korszerűsítése érdekében, de még mindig van lehetőség annak hatékonyabbá tételére. A 2010 utáni jelentős kiigazítást követően a közigazgatás mérete és költsége nagyjából

([15]) Eurostat, government expenditure by classification of functions of government (COFOG) (Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint). A COFOG és a NATO fogalommeghatározásai közötti módszertani különbségek miatt a COFOG meghatározásán alapuló kiadások eltérhetnek a NATO meghatározásán alapuló kiadásoktól.

([16]) 2026-tól ezek az összegek az (EU) 2024/1263 rendelet 22. cikkében létrehozott kontrollszámlán jelennek meg.

összhangba került az uniós átlaggal. Görögország közszektorbeli bérköltsége 2024-ben nagyjából stabil maradt, GDP-arányosan 10,3 %-ot tett ki, összhangban az uniós átlaggal (a GDP 10,2 %-a). Ennek fenntartásához kulcsfontosságú az egységes bértábla további alkalmazása úgy, hogy közben megőrizhető legyen a jelenlegi személyzeti létszám, ezen belül az ideiglenes személyzet is. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv magában foglal a közigazgatás hatékonyságának javítására irányuló intézkedéseket, így a 2023-ban elfogadott többszintű kormányzási keretet, amelynek köszönhetően a központi, a regionális és a helyi közigazgatás közötti összhang javulására lehet számítani. Azonban valószínűleg csak azután lesz nagyobb az összhang, miután a keret teljes mértékben működőképessé válik, tehát megvalósulnak a kormányzási struktúrák, az információs rendszerek és a jogi kodifikáció, emellett pedig egyértelművé válnak a regionális és helyi közigazgatási hatáskörök (az elfogadás 2025-re várható).

(24) Haladás történt a nemteljesítő hitelek csökkentését illetően, az igazságszolgáltatás terén viszont továbbra is számos kihívás áll fenn. A peres felek a felszámolási eljárások árverés előtti és utáni szakaszában felmerülő jogvitáik elbírálása során rendszeresen szembesülnek jelentős késedelmekkel, amelyek jóval túllépik a jogszabályban előírt elbírálási határidőket. Ez visszatartja a potenciális vevőket attól, hogy árveréseken vegyenek részt, emiatt pedig magas a sikertelen árverések aránya, ami aláássa az adósságrendezési keret általános hatékonyságát, és csökkenti a tényleges ingatlankínálatot. A késedelmek a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatos válságot is súlyosbítják, mivel sok lakás áll üresen adósságbehajtással kapcsolatos folyamatok miatt. A közelmúltban bevezetett eljárási intézkedéseket az árverés előtti és utáni jogviták elbírálásának felgyorsítása érdekében olyan további fejlesztésekkel kell kiegészíteni, mint i. az eljárások egyszerűsítése; ii. intézkedések annak elkerülésére, hogy az adósságbehajtással kapcsolatos peres ügyek aránytalanul összpontosuljanak a nagyvárosi területeken; valamint iii. digitális platform, amely határozott előrelépést jelent a távoli tárgyalási időpontok tekintetében.

(25) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan segítenek hathatósan kezelni a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások mindegyikét vagy jelentős részét. A REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési terv e szoros időkereten belüli eredményes végrehajtása kulcsfontosságú ahhoz, hogy a zöld és a digitális átállás nyomán – a társadalmi méltányosság biztosítása mellett – javuljon Görögország hosszú távú versenyképessége. A NextGenerationEU – A 2026-ig tartó út című, 2025. június 4-én elfogadott bizottsági közlemény egyértelművé teszi az eszköz lezárására alkalmazandó ütemtervet, és annak érdekében, hogy 2026. augusztus 31-ig a lehető legtöbbet ki lehessen hozni a végrehajtásból, iránymutatást nyújt a tagállamoknak többek között arra vonatkozóan, hogy miként egyszerűsíthetik tovább helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket, meghatározza, hogy milyen főbb lehetőségeket mérlegelhetnek azok felülvizsgálatakor, és hangsúlyozza, hogy az utolsó kifizetési kérelmek 2026-ban történő benyújtása előtt gondos közös tervezésre van szükség. Görögország már eredményeket ért el a helyreállítási és rezilienciaépítési tervében szereplő reformok és beruházások végrehajtása terén. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Görögország – a vonatkozó kihívások kezelésével – felgyorsítsa a reformok és beruházások végrehajtását. A Görögország előtt álló konkrét kihívások közé tartoznak a következők: i. a közbeszerzési eljárásokkal szembeni jogos igények kezelésére irányuló hosszadalmas peres eljárások, amelyek azzal a kockázattal járnak, hogy a beruházások lezárásának tervezett időpontja egy 2026 augusztusát követő időpontra csúszik; ii. a tulajdonjogok lassú átruházása; valamint iii. a gyenge koordináció, különös tekintettel az egy-egy minisztérium hatáskörén túlmutató szakpolitikai területeket érintő beruházásokra és reformokra. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(26) Görögországban felgyorsult a kohéziós politikai programok, azaz az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott programok végrehajtása. Továbbra is törekedni kell a programok gyors végrehajtására, ugyanakkor ügyelni kell a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Görögország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése – és ezzel egyidejűleg a társadalmi kohézió fokozása – érdekében. Ugyanakkor Görögország továbbra is kihívásokkal szembesül a regionális versenyképesség és a társadalmi reziliencia fokozása, a vízbiztonság megfelelő esővíz-gazdálkodással és a szennyvízre vonatkozó előírások betartásával történő erősítése, a megfizethető lakhatás – ezen belül a szociális lakhatás – rendelkezésre állásának és hozzáférhetőségének javítása, valamint az energetikai átállás – többek között az energiatárolásnak, a megújuló energiaforrások integrációjának és a regionális összeköttetésnek a fejlesztésével történő – felgyorsítása terén. Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([17]) 18. cikkével összhangban Görögországnak a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

részeként felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat. A Bizottság 2025. április 1-jén elfogadott javaslata ([18]) értelmében 2025. március 31. utánra tolódott az a határidő, amelyen belül az egyes programok tekintetében esedékes félidős felülvizsgálat eredményeinek értékelését be kell nyújtani. A javaslat emellett rugalmassági mechanizmusokat biztosít a programok végrehajtásának felgyorsításához, továbbá ösztönzőket ad a tagállamoknak ahhoz, hogy kohéziós politikai forrásokat különítsenek el öt, uniós szinten kiemelt stratégiai területre – nevezetesen a stratégiai technológiai versenyképességre, a védelemre, a lakhatásra, a vízgazdálkodás rezilienciájára és az energetikai átállásra –, valamint a kiemelt ágazatokban a készségekbe történő beruházásokra, továbbra is a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő személyekre összpontosítva az ESZA+ programokban.

(27) A Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) lehetőséget kínál az egyik legfontosabb uniós stratégiai prioritásba történő beruházásra, és ezáltal az EU versenyképességének fokozására. A STEP végrehajtása 11 meglévő uniós alap keretében valósul meg. A tagállamok az InvestEU programhoz is hozzájárulhatnak a kiemelt területeken megvalósuló beruházások támogatása céljából. Görögország optimális módon élhetne az ezen kezdeményezések nyújtotta lehetőségekkel a kritikus technológiák – többek között a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák – fejlesztésének vagy gyártásának támogatására.

(28) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Görögországnak ténylegesen kezelnie kell a fennmaradó kihívásokat a szabályozásból eredő terhek, a termék- és szolgáltatási piacokra való belépés korlátai, a kutatáspolitika széttagoltsága és az elhúzódó bírósági eljárások terén, beleértve a közbeszerzési eljárások lefolytatásához szükséges időt is.

(29) A versenyképességi iránytűben meghatározottak szerint valamennyi uniós, nemzeti és helyi intézménynek komoly erőfeszítéseket kell tennie a szabályok egyszerűsítése és az adminisztratív eljárások felgyorsítása érdekében. A Bizottság ambiciózus célokat tűzött ki e tekintetben: ezek szerint legalább 25 %-kal – a kkv-k esetében pedig legalább 35 %-kal – kell csökkenteni az adminisztratív terheket. A Bizottság továbbá új eszközöket hozott létre e célok elérése érdekében, ideértve a meglévő uniós jogszabályok szisztematikus stressztesztjét és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd javítását. E törekvés jegyében Görögországnak is lépéseket kell tennie. A vállalkozások 80 %-a úgy véli, hogy az adminisztratív eljárások összetettsége problémát jelent görögországi üzleti tevékenységük szempontjából ([19]). A vállalatok igazgatási és szabályozásból eredő terheinek további csökkentésével fokozható lenne Görögország versenyképessége. Noha a Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve szerinti reformok és beruházások végrehajtása révén jelentős előrehaladás történt a közszolgáltatások digitalizálása terén, Görögországnak érdemes lenne még észszerűsítenie és digitalizálnia a közigazgatási eljárásokat, különösen az engedélyek esetében. Ez magában foglalja a közigazgatási szervek elszámoltathatóságának növelését, például a maximális feldolgozási idők meghatározásával, valamint az elfogadott kezdeményezések (például új megújulóenergia-projektek engedélyezése) eredményes érvényesítését, a helyi és regionális közigazgatási szervek és decentralizált hatóságok felelősségi körében. A környezetvédelmi engedélyezés terén hiányos jogi szabályozás továbbra is visszafogja a beruházást. Például Görögország még nem foglalta jogszabályba azokat a feltételeket, amelyek alapján engedélyezhetők a korlátozott környezeti hatással járó megújulóenergia-projektek. Az ipari parkok alacsonyabb környezetvédelmi besorolásának aktiválására vonatkozó szabályozás is függőben van a legtöbb tevékenységtípusnál. A tengerparti infrastruktúrára – különösen az ipari kikötőkre – vonatkozó koncessziós szerződések jogi kerete (2971/2001. sz. törvény) nem kedvez a beruházásnak. Ezenkívül a hiányos jogi szabályozás és az engedélyezési eljárással járó túlzott terhek megnehezítik a görög vállalatok számára, hogy jogszerűen működjenek e keretben.

(30) A szellemi szabadfoglalkozások gyakorlása előtt álló magas belépési korlátok és a termékpiacokra újonnan belépők előtt álló akadályok felülvizsgálata és felszámolása kiemelt jelentőséggel bír Görögország számára. Amint azt a 2023–2024-es termékpiaci szabályozás mutatói is alátámasztják, Görögországban a legmagasabbak közé tartoznak a szolgáltatási ágazatban a piacra lépést és az üzleti tevékenység folytatását akadályozó korlátok az EU-n belül. A kiskereskedelmi üzletek létrehozásának és működtetésének bizonyos korlátai – például az engedélyezési eljárások – akadályozhatják az ágazat működését. Görögországban számos szellemi szabadfoglalkozásra, így a jogi, építészeti és mérnöki szakmákra is az OECD-átlagnál szigorúbb szabályozási előírások vonatkoznak. Például sok az építészek és mérnökök számára fenntartott tevékenység, és az ügyvédek esetében pedig szigorúak a jogi formára vonatkozó korlátozások. Ami a hálózatokat illeti, Görögország a közelmúltban megnyitotta a hozzáférést, de a közúti közlekedésre és a helyhez kötött elektronikus hírközlésre vonatkozó feltételek változatlanul korlátozó jellegűek. Görögország a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése előtt álló akadályok, az új és a meglévő szabályozás versenyre gyakorolt hatásának értékelését és minimalizálását biztosító végrehajtási intézkedések, valamint az állami tulajdon által okozott versenytorzulás elkerülése tekintetében is gyengén teljesít, holott ezek az akadályok állnak a termékpiacokra újonnan belépők előtt.

([18]) Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról – COM (2025) 123 final.

([19]) „Businesses" attitudes towards corruption in the EU' („A vállalkozások korrupcióhoz való hozzáállása az EU-ban"), Eurobarométer gyorsjelentés (2024. április).

(31) Görögország kutatáspolitikája és kutatásfinanszírozása régóta több minisztérium, a Görög Kutatási és Innovációs Alapítvány és a regionális K+I-hatóságok között oszlik meg. A gyakori változások mellett e szervek között gyenge az összhang. A kutatási tevékenységek finanszírozásához való hozzáférés a túlzott igazgatási követelmények, a lassú értékelési eljárások és a súlyosnak érzékelt bürokratikus terhek miatt nehézkes. Ami a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést illeti, Görögországban a kockázati tőke GDP-arányosan elmarad az uniós átlagtól. Az államilag támogatott kezdeményezések némi sikert értek el az induló innovatív vállalkozásokba történő beruházás mozgósításában, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet pedig igénybe veszik vállalkozásbővítési programok finanszírozásához. Ezen intézkedések ellenére Görögországnak érdemes lenne még további forrásokat biztosítania, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terv utáni K+I-stratégiát meghatároznia az innováció finanszírozásának javításához és a K+I-ökoszisztéma támogatásához.

(32) Görögország haladást ért el az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyabbá és eredményesebbé tétele terén, például a polgári, a büntető és a közigazgatási igazságszolgáltatás igazságügyi térképének felülvizsgálatával és az igazságügyi eljárások digitalizálásával. A polgári, büntető- és közigazgatási bíróságok előtti eljárások azonban még mindig a leghosszabbak közé tartoznak az EU-n belül, és jelentős ügyhátralékot eredményeznek, ami akadályozza a gazdasági fejlődést, a vállalkozásalapítást és a beruházást. Ez a kérdés a szerződéses és a tulajdonjogok érvényesítése, a gyors vitarendezés, a jogérvényesítési intézkedések eredményes végrehajtása és a közbeszerzési eljárások lefolytatása terén a legégetőbb. További erőfeszítések irányulnak a polgári és kereskedelmi perek lefolytatásának észszerűsítésére az eljárások fejlesztése terén első és másodfokon, valamint a jogérvényesítéssel összefüggésben; olyan jogszabályok elfogadására, amelyek aktívan ösztönzik és kiterjesztik az alternatív vitarendezési mechanizmusok igénybevételét a bírósági szervezet és a bírói jogállás jogi keretének további felülvizsgálata érdekében; valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos ügyek elbírálását befolyásoló ügyhátralék kezelésének folytatására.

(33) A megújuló energia teljes villamosenergia-termelésen belüli részarányának növekedése ellenére Görögország továbbra is jelentősen függ a fosszilis tüzelőanyagoktól. A nagykereskedelmi villamosenergia-árak ingadoznak, és továbbra is meghaladják az uniós átlagot, részben a villamosenergia-termelés földgáztól való nagymértékű függősége miatt. Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési tervének REPowerEU-fejezete több olyan reformot és beruházást – köztük a tárolókapacitás-bővítést – tartalmaz, amely várhatóan felgyorsítja a dekarbonizációt. Görögország fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez azonban további intézkedésekre van szükség, például a szabályozási keret kiigazításával, hogy az akkumulátoros tárolási szolgáltatók teljes mértékben részt vehessenek a nagykereskedelmi energiapiacokon. Görögország a fosszilis tüzelőanyagokhoz kapcsolódóan jelentős támogatásokat nyújt, és nem tervezi kivezetni őket 2030-ig. Különösen a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott azon támogatások kivezetését kellene prioritásnak tekinteni, amelyek nem kezelik célzottan az energiaszegénységet, nem kezelnek valódi energiabiztonsági problémákat, hátráltatják a villamosítás folyamatát, és ezért nem kulcsfontosságúak az ipari versenyképesség szempontjából. Görögországban a fosszilis tüzelőanyagok – például az ipari felhasználású szén és koksz – támogatása gazdaságilag nem hatékony, és állandósítja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget. E támogatások fokozatos megszüntetése mellett Görögországnak érdemes lenne az ipar dekarbonizálását és a közlekedési ágazatban éghajlatbarátabb megoldások alkalmazását ösztönző feltételeket teremtenie. A görögországi villamosenergia-hálózatok kapacitáskorlátokkal küzdenek, mivel egyre több megújuló energia kerül az energiaszerkezetbe. Görögországnak lehetősége lenne határkeresztező rendszerösszekötő kapacitásának bővítésére, hogy jobb kapcsolatot létesítsen a belső energiapiaccal. A hálózati infrastruktúrát érintő hosszadalmas engedélyezési eljárások azonban továbbra is szűk keresztmetszetként hátráltatják a folyamatot. Görögország a szomszédos országokkal folytatott együttműködést fokozhatná is annak feltárása érdekében, hogy hogyan lehetne jobban kihasználni a meglévő kapacitást a villamosenergia-kereskedelem terén. Az elosztóhálózatok minőségét is javítani lehetne, mivel a hálózatban a műszaki és nem műszaki villamosenergia-veszteségek jóval meghaladják az uniós átlagot.

(34) Görögország járműállománya a legöregebbek közé tartozik az EU-ban, ami az egyik fő oka annak, hogy a görög közlekedési ágazat az ország fő szén-dioxid-kibocsátói közé tartozik. Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve több beruházást tartalmaz az elektromos közlekedés előmozdítására, köztük Athén és Szaloniki régi tömegközlekedési buszainak elektromos buszokra cserélését. Más intézkedések – például a régi taxik elektromos taxikra cserélése – iránt azonban nem mutatkozott kellő piaci érdeklődés, és az elavult hivatásos használatú gépjárművek kivonására vonatkozó szabályokat nem érvényesítik megfelelően. Görögországnak érdemes lenne átfogó stratégiát – ezen belül beruházási tervet és reformokat – kidolgoznia a közlekedési ágazat zöld és digitális átállásának előmozdítása érdekében. A stratégia kiterjedne a tisztább közlekedési módokra való átállásra, ezen belül az elektromos közlekedési eszközök használatának bővítésére, valamint a tömegközlekedés fejlesztésére a fogyatékossággal élők számára történő akadálymentesítéssel, a városi tömegközlekedés kapacitásának bővítésével és a régióközi buszos személyszállításhoz kapcsolódó integrált online menetjegy-értékesítés kiterjesztésével.

(35) Görögország elkötelezett a vasúti infrastruktúrába és a vasútbiztonságba való beruházás iránt. A vasútbiztonsági cselekvési terv és az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer (ERTMS) kiépítésére vonatkozó főterv a görög vasúti rendszer korszerűsítésére irányuló intézkedéseket határoz meg. Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve reformot tartalmaz annak érdekében, hogy az ország vasúti pályahálózat-működtetője korszerű vasúthálózatot

működtethessen hatékonyan, és befejezhesse a kulcsfontosságú biztonsági rendszerekbe és infrastruktúrákba történő beruházásokat. Görögországnak érdemes lehetne olyan intézkedéseket hoznia arra vonatkozóan, hogy elegendő és stabil forrást biztosítson az új vasúti pályahálózat-működtető számára, átfogó teljesítési szerződést kössön, valamint az átjárhatóság, a hatékonyság és a biztonság növelése érdekében felgyorsítsa az ERTMS kiépítését a vasúthálózaton.

(36) Görögország különösen kiszolgáltatott az éghajlatváltozással és az azzal járó szélsőséges időjárási eseményekkel, például az intenzív aszályokkal, az árvizekkel, az erdőtüzekkel és a hőhullámokkal szemben. Ezek az események egyre gyakoribbá és súlyosabbá válnak, ami költséges újjáépítési munkálatokat és az érintett infrastruktúra helyreállítását teszi szükségessé. Görögország azon uniós tagállamok közé tartozik, ahol a legnagyobb a lefedettség hiánya a természeti katasztrófákra vonatkozó teljes biztosítási fedezet tekintetében, ezért – a közelmúltban végrehajtott intézkedésekre építve – érdemes lenne folytatnia az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy strukturált megközelítést alkalmazzon a katasztrófakockázatok finanszírozása terén, továbbá hasznos lenne, ha növelné a természeti katasztrófákra vonatkozó magánbiztosítások fedezeti arányát. A súlyosbodó aszályok következtében Görögország vízkészletei egyre szűkösebbé és szennyezettebbé válnak, ami várhatóan komoly hatással lesz a környezetre, a gazdaságra és az emberi egészségre. A mezőgazdasági ágazat messze a vízkészletek legnagyobb fogyasztója. Továbbra is jelentős kihívások vannak a települési szennyvíztisztítás terén, mivel a kistelepülések által működtetett helyi vízszolgáltatók nem rendelkeznek sem a pénzügyi eszközökkel, sem az igazgatási és irányítási kapacitással „a fogyasztó és a szennyező fizet” elven alapuló optimális vízgazdálkodási megoldások alkalmazásához. Ezért Görögországnak érdemes lenne tervet készítenie a kritikus infrastruktúrának az éghajlatváltozás hatásaival szemben rezilienssé tételére, kitérve a vízellátás- és vízigény-gazdálkodásra is. Ami kifejezetten a vízgazdálkodást illeti, magában foglalná a víziközmű-üzemeltetés és -beruházások fenntarthatóbbá tételét olyan intézményi reform előmozdítása révén, amelynek középpontjában a települési vízszolgáltató vállalatok kapacitásának bővítése és elszámoltathatóságának javítása áll.

(37) Görögország általános foglalkoztatási teljesítménye az elmúlt években erőteljes volt, és csökkent az uniós átlaghoz viszonyított különbség. A nők munkaerőpiaci részvétele azonban továbbra is nagyon alacsony, aminek következtében a nemek közötti foglalkoztatási különbség jóval meghaladja az uniós átlagot (2024-ben ez az érték 18,8 százalékpont volt Görögországban, szemben az EU-átlag 10,0 százalékponttal). Görögországban a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok aránya is jelentős (14,2 %), a veszélyeztetett csoportok, például a fogyatékossággal élők, a harmadik országbeli állampolgárok és a romák pedig nehézségekbe ütköznek a munkaerőpiacra való belépés terén. A rugalmas munkafeltételek előmozdítása, a gyermekgondozási szolgáltatások bővítése és a tartós ápolás-gondozás lefedettségének növelése megteremtheti az alapot a foglalkoztatottak arányának növeléséhez, különösen a fiatalok, a nők és a kiszolgáltatott csoportok körében. Noha folyamatban van stratégiai keretek bevezetése és bizonyos intézkedések végrehajtása, a lakosság jelentős hányada változatlanul ki van téve a szegénység kockázatának, a szociális transzferek eredményessége az uniós átlag alatt van, és évek óta jelentősen erodálódik. A kielégítetlen orvosi ellátási szükségletek, a kevés tartós ápolási-gondozási szolgáltatás, a magas lakhatási költségek és nélkülözési ráták rávilágítanak arra, hogy erős szociális védelmi rendszerre és további szakpolitikai intézkedésekre van szükség. A szociális és az alapvető szolgáltatások továbbra is csak korlátozottan állnak rendelkezésre, ami aránytalanul érinti a marginalizált és a távoli közösségeket.

(38) Azokon a gazdasági és társadalmi kihívásokon túlmenően, amelyekkel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok foglalkoznak, Görögország több további kihívással is szembesül az oktatással kapcsolatban. A kisgyermekkori nevelésben és gondozásban hároméves kortól a tanköteles kor betöltéséig való részvétel továbbra is különösen alacsony. 2019-ben (a Görögországra vonatkozó legfrissebb UNESCO-OECD-Eurostat-adatok szerint) Görögország a beiratkozási arány tekintetében az utolsó helyen állt az uniós tagállamok között, frissebb adatok hiányában pedig nehéz figyelemmel kísérni a haladást. A legújabb EU-SILC adatok jobb eredményeket mutatnak. A kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételi arány alacsonyabb a három év alatti gyermekek esetében. 2024-ben a három év alatti görög gyerekek 28,8 %-a vett részt kisgyermekkori nevelésben és gondozásban (az uniós átlag 39,3 %). Görögországot felkérjük, hogy növelje a három év alatti gyermekek részvételének arányát, hogy 2030-ra elérje a 42,8 %-os felülvizsgált barcelonai célt. A részvételi arány különösen alacsony a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek körében. Megállapítást nyert, hogy a korai készségfejlesztéshez kapcsolódó kisgyermekkori nevelés és gondozás hozzáférhetőbbé tétele kézzelfogható és tartós előnyökkel jár, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek számára, és hozzájárul az oktatási eredmények jelentős javulásához, a későbbi életszakaszokban pedig a készségfejlesztéshez.

(39) Az OECD legutóbbi, 2022. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérése szerint a 15 éves görög diákok jelentős hányada nem éri el a jártasság minimumszintjét az alapkészségekben. Az alulteljesítési arány az egyik legmagasabb az EU-n belül, és 2018 óta valamennyi társadalmi-gazdasági osztályban nőtt, ami strukturális kihívásokat jelez az oktatási rendszer színvonala és méltányossága terén. Ezzel egyidejűleg az alapkészségekben és kreatív gondolkodásban kiemelkedően teljesítők alacsony aránya ahhoz vezethet, hogy az ország az innovatív tehetségeknek csak szűk köréből meríthet, és ez a versenyképességét is befolyásolhatja. A fiatalok alap- és digitális készségeinek rendkívül alacsony szintje behatárolja a magasabb szintű készségek elsajátításának, valamint a munkaerő átképzésének és továbbképzésének a kilátásait. A képzésben részt vevő felnőttek 16,6 %-os aránya jóval alacsonyabb az uniós átlagnál, és jelentősen elmarad Görögország 2030-ra kitűzött 40 %-os céljától. Mivel a jelenlegi készségigény-előrejelzési mechanizmusok eredményessége korlátozott, a strukturális munkaerőhiány továbbra is

fennáll, annak ellenére is, hogy a közelmúltban kísérleti jelleggel létrehoztak egy készségigény-figyelő eszközt. A szakképzési rendszer gyenge teljesítménye aláássa azokat az erőfeszítéseket, amelyek a készségek iránti munkaerőpiaci kereslet, illetve az oktatási és képzési rendszerek által előtérbe helyezett készségek közötti jelentős különbség megszüntetését célozzák. Ezek a Görögország oktatási eredményeit rontó kihívások összefügghetnek az oktatási politikák korlátozott finanszírozásával, az iskolák szűk autonómiájával, a kompetenciaalapú oktatási módszerek bevezetésének nehézségeivel és a szisztematikus értékelés kultúrájának hiányával, amelyet a 2022–23-ban bevezetett értékelési rendszer sem orvosolt. A tanárok előmeneteli lehetőségei még mindig korlátozottak, ami olyan tényező, amely visszafoghatja az oktatás színvonalát. E kihívások kezelése hozzájárulna a társadalmi felzárkózás támogatásához is, összhangban a bizottsági szolgálatok által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően elvégzett második szakaszos országelemzéssel ([20]).

(40) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2025-ben azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2025. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Görögország esetében a 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul a 2025. évi ajánlásban meghatározott, a versenyképességre vonatkozó első euroövezeti ajánlás végrehajtásához, a 4. és 5. ajánlás a rezilienciáról szóló második euroövezeti ajánlás végrehajtásához, az 1. ajánlás pedig a makrogazdasági és pénzügyi stabilitásra vonatkozó harmadik euroövezeti ajánlás végrehajtásához.

(41) A Bizottság részletes felülvizsgálatának és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetéseinek fényében az 1., a 2., a 3. és az 5. ajánlás tükrözi az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásokat. Az 1. ajánlásban említett intézkedések hozzájárulnak az államadóssággal, a külső pozícióval és a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos sebezhetőségek kezeléséhez. A 2., a 3. és az 5. ajánlásban említett intézkedések támogatják a foglalkoztatást, a versenyképességet és a potenciális GDP-növekedést, és ennek eredményeképpen az államadóssággal és a külső pozícióval kapcsolatos sebezhetőségek kezeléséhez is hozzájárulnak. Az 1., a 2., a 3. és az 5. ajánlás – a (40) preambulumbekezdéssel összhangban – az egyensúlyhiány kezeléséhez és az euroövezeti gazdaságpolitikára vonatkozó ajánlás végrehajtásához egyaránt hozzájárul,

AJÁNLJA, hogy Görögország 2025-ben és 2026-ban hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. Az Európai Tanács 2025. március 6-i következtetéseivel összhangban – az adósságfenntarthatóság biztosítása mellett – összességében növelje a védelmi és biztonsági kiadásokat és fokozza az általános védelmi készültséget. Igazodjon a nettó kiadásoknak a Tanács által 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátájához, és a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján biztosított engedményt a védelmi kiadások növelésére használja fel. Folytassa az adóügyi megfelelés javítására irányuló erőfeszítéseket, többek között a vám- és adóellenőrzések további központosítása és digitalizálása révén, valamint tegye kiszámíthatóbbá az adórendszert. Fokozza a közigazgatás eredményességét és hatékonyságát a többszintű kormányzási keret teljeskörű megvalósításával. Törekedjen a bankoknál és hitelgondozóknál lévő nemteljesítő hitelek állományának folyamatos csökkentésére a felszámolással kapcsolatos bírósági eljárások felgyorsításával.

2. Tekintettel az (EU) 2021/241 rendelet szerinti reformok és beruházások időszerű végrehajtására alkalmazandó határidőkre, gyorsítsa fel a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtását. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok (ERFA, IÁA, ESZA+, KA) végrehajtását, adott esetben építve a félidős felülvizsgálat által kínált lehetőségekre. A versenyképesség javítása érdekében optimálisan vegye igénybe az uniós eszközöket, többek között az InvestEU program és a Stratégiai Technológiák Európai Platformja által biztosított lehetőségeket.

3. Egyszerűsítse a szabályozást, javítsa a szabályozási eszközöket, és csökkentse a vállalatokra nehezedő adminisztratív terheket a közigazgatási eljárások észszerűsítésével és digitalizálásával, a környezetvédelmi engedélyezésre vonatkozó szabályozási keretek kiegészítésével és tengerparti koncessziós szerződések odaítélésével. Vizsgálja felül és számolja fel a szellemi szabadfoglalkozások gyakorlása és a termékpiacokra újonnan belépők előtt álló szigorú belépési korlátokat. Javítsa a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs rendszer irányítását a kutatáspolitikai irányítás és a finanszírozási források széttagoltságának csökkentésével, valamint az induló és a növekvő innovatív vállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáférésének megkönnyítésével, többek között a helyi magántőke- és kockázatitőke-piacok államilag támogatott beruházásmozgósítási kezdeményezésekkel való fejlesztése révén. Észszerűsítse és rövidítse le a bírósági eljárásokat a polgári eljárások felgyorsításával, alternatív vitarendezési mechanizmusokról szóló kódex elfogadásával, a bírói kódex további felülvizsgálatával és a közbeszerzési vonatkozású jogviták bírósági rendezésének felgyorsítására tett erőfeszítések folytatásával.

([20]) SWD(2025) 95 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF) (A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően a társadalmi konvergenciára vonatkozóan elvégzett második szakaszos országelemzés), 2025.

4. Alakítson ki nem fosszilis alapú rugalmassági megoldásokat, többek között keresletoldali választ és energiatárolást, amelyekkel megfizethetőbbé teheti a villamosenergia-árakat; alakítsa át az energiaadókat a villamosítás ösztönzése érdekében; hozzon konkrét intézkedéseket a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetésére, különösen az ipari ágazatban; valamint bővítse a villamosenergia-hálózatok kapacitását az új átviteli hálózatok engedélyezési folyamatának egyszerűsítésével és az elosztóhálózat minőségének javításával a műszaki és nem műszaki veszteségek csökkentése érdekében. Gyorsítsa fel a közlekedési ágazat dekarbonizációját az elektromos mobilitásra való átállással kapcsolatos reformokat és beruházásokat tartalmazó átfogó stratégia alapján, a városi és régióközi tömegközlekedés korszerűsítése, valamint a vasúti infrastruktúra és tevékenységek fejlesztése révén, többek között a szükséges rövid távú szervezeti reformmal kapcsolatban szükséges munka elvégzésével és az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer vasúthálózaton történő gyorsított kiépítésével az átjárhatóság, a hatékonyság és a biztonság javítása érdekében. Készítsen tervet a kulcsfontosságú infrastruktúrának az éghajlatváltozás hatásaival szemben rezilienssé tételére, kitérve a vízellátásra is; reformálja meg az intézményi keretet a helyi vízszolgáltatók kapacitásának bővítése és elszámoltathatóságának javítása érdekében; valamint hozzon intézkedéseket a természeti katasztrófákhoz kapcsolódó károk elleni magánbiztosítási fedezet növelése érdekében.

5. Növelje a nők és a kiszolgáltatott csoportok arányát a foglalkoztatottak vagy munkát keresők körében, és segítsen több fiatalnak elhelyezkedni a rugalmasabb munkafeltételek előmozdításával, a formális kisgyermekkori nevelés és gondozás és a tartós ápolás-gondozás kiterjesztésével, az aktív munkaerőpiaci intézkedések megerősítésével és a strukturális munkaerőhiány leküzdésével. Javítsa az oktatási eredményeket a tanárok kompetenciaalapú megközelítésekre összpontosító, folyamatos szakmai fejlődésének támogatásával és a diákok értékelésének e megközelítésekkel való összehangolásával, az iskolai autonómia erősítésével és a tanárok értékelésének kiterjesztésével. Kezelje a szegénységet és a társadalmi kirekesztettséget a szociális védelmi rendszer eredményesebbé és hatékonyabbá tételével.

Kelt Brüsszelben, 2025. július 8-án.

a Tanács részéről

az elnök

S. LOSE